

Toets flora en fauna Den Hoek 1 te Cromvoirt

Datum : 5 juni 2014
Projectnummer : 14-0123
Opdrachtgever : Bureau Verkuylen
Veemarktkade 8
5222 AE 's-Hertogenbosch

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen ontwikkeling aan Den Hoek 1 te Cromvoirt is het noodzakelijk een toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. De voorgenomen ontwikkeling betreft het renoveren van de boerderij en nieuwbouw van een woning. Enkele (delen van) opstallen worden gesloopt. Hierbij is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor de EHS worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. In het geval van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik wordt voor de soorten uit tabel 3 een vrijstelling verleend van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt aan Den Hoek 1 in het buitengebied van Cromvoirt. Binnen het plangebied staat een boerderij, een Vlaamse schuur en paardenboxen. Er staan enkele bomen en struiken in het plangebied. Verder bestaat het gebied uit niet ingericht terrein met een grazige vegetatie. In figuur 1 is een luchtfoto van het plangebied weergegeven.

De voorgenomen plannen betreffen de verbouwing van het achterste deel van de boerderij tot woonruimte. Daarnaast wordt een nieuwe woning gebouwd. De schuur met daaraan gebouwde opstallen wordt gesloopt. De paardenboxen blijven buiten de ontwikkelingen.

Figuur 1. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Google Earth)

Foto 1. Achterste deel boerderij

Foto 2. Vlaamse schuur met aangebouwde opstallen

Foto 3. Binnenzijde dak boerderij

Foto 4. Binnenzijde Vlaamse schuur

Foto 5. Omgeving plangebied

Foto 6. Weiland naast het plangebied

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Daarbij zijn de boerderij en de Vlaamse schuur ook van binnen onderzocht. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 1 juni 2014 in de middag. De weersomstandigheden waren half bewolkt en circa 18 graden Celsius.

4.1 Flora

Op het niet ingerichte terrein binnen het plangebied groeit een vegetatie bestaande uit algemene soorten grassen en kruiden, zoals Engels raaigras, glanshaver, gestreepte witbol, witte klaver en grote brandnetel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Vanwege de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van beschermde plantensoorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën en reptielen

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle FFtabel 1), heikikker, poelkikker en kamsalamander (alle FFtabel 3).

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied en de directe omgeving is er geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig. Doordat in de directe omgeving geen oppervlaktewater aanwezig is, is het plangebied tevens van weinig belang als landhabitat voor amfibieën. Het is mogelijk dat incidenteel een algemeen voorkomende soort als gewone pad of bruine kikker in het plangebied aanwezig is. Voor de soorten heikikker, poelkikker en kamsalamander komen de in het plangebied aanwezige biotopen niet overeen met de habitatvoorkeuren van deze soorten. Het voorkomen van heikikker, poelkikker en kamsalamander kan zodoende worden uitgesloten.

De voorgenomen ontwikkeling in het plangebied kan negatief effect hebben op de mogelijk incidenteel voorkomende gewone pad of bruine kikker (FFtabel 1). Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten amfibieën geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Volgens gegevens van RAVON komt in de omgeving van het plangebied de beschermde reptielensoort levendbarende hagedis voor. Deze soort heeft heide en hoogveen als voorkeurs habitat. De soort is vochtminnend en wordt veel aangetroffen op venoevers (Creemers & Van Delft, 2009). In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor de levendbarende hagedis. Het voorkomen van deze soort binnen het plangebied kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen in de bomen en struiken binnen het plangebied broedgelegenheid vinden. Het plangebied vormt voor deze soorten geschikt foerageergebied. Er zal met de voorgenomen ontwikkeling niet veel foerageergebied verdwijnen, zodat er geen negatief effect op het foerageergebied is te verwachten. Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd.

Wanneer er bomen of struiken worden gekapt als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door de bomen buiten het broedseizoen te kappen kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

De boerderij en de Vlaamse schuur zijn tevens van binnen onderzocht. Er zijn geen (sporen van) nesten van vogels aangetroffen in deze gebouwen. Tijdens het onderzoek zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Huismussen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Aangezien het veldbezoek is uitgevoerd in de actieve periode van huismussen en dit een goed waarneembare soort betreft, kan het voorkomen van huismussen in het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4 Zoogdieren

Het plangebied kan functioneren als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1, zoals mol, egel, konijn, vos en algemene muizensoorten. De voorgenomen ontwikkeling kan negatieve effecten tot gevolg hebben voor deze soorten. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten zoogdieren geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van grondgebonden zoogdieren uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs worden uitgesloten.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis en gewone grootoorvleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied en de directe omgeving. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De vleermuizen zullen voornamelijk foerageren rond de grotere bomen langs de weg en aan de voorzijde van de boerderij. Aangezien deze bomen behouden blijven en de structuur van het plangebied niet wezenlijk veranderd, zijn er geen negatieve effecten te verwachten ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

De boerderij en de Vlaamse schuur zijn van binnen onderzocht. Hieruit is gebleken dat de daken van beide gebouwen grote gaten en kieren bevatten en niet zijn geïsoleerd. Er is bij beide gebouwen geen spouwmuur aanwezig. De zolders, balken en vloeren zijn uitgebreid onderzocht op aanwezigheid van

(sporen van) vleermuizen. Er zijn geen (sporen van) vleermuizen aangetroffen. Het onderzoek heeft aangetoond dat in beide gebouwen in de kieren tussen de balken veel spinrag en stofsluizen hangen (zie foto 7). Dit duidt er op dat deze kieren niet door vleermuizen als verblijfplaats worden gebruikt. Gezien de bevindingen van het onderzoek is het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen redelijkerwijs uit te sluiten.

Foto 7. Spinrag en stofsluizen voor kieren

De grote bomen langs Den Hoek functioneren mogelijk als (onderdeel van) een vliegroute voor vleermuizen. Doordat deze bomen buiten de voorgenomen ontwikkeling blijven, zijn er ten aanzien van een eventuele vliegroute geen negatieve effecten te verwachten.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Onderstaande tabel 1 geeft een samenvatting van de conclusies.

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk negatieve effecten op deze soorten. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd. Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken om te foerageren. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatieve effecten tot gevolg hebben ten aanzien van foeragerende vleermuizen.

De boerderij en de Vlaamse schuur zijn van binnen onderzocht op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen. Uit het onderzoek blijkt dat het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen redelijkerwijs is uit te sluiten.

De grote bomen langs Den Hoek maken mogelijk deel uit van een vliegroute van vleermuizen. Aangezien deze bomen buiten de voorgenomen ontwikkeling blijven, zijn geen negatieve effecten te verwachten ten aanzien van een mogelijke vliegroute.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te kappen worden negatieve effecten ten aanzien van broedende vogels voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli. Jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageergebied en broedgebied	Ja	Nee	Kappen buiten broedseizoen
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Vliegroue	Nee	Nee	-

Literatuur

Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl